

gaa saa vidt, at jeg vil sige, jeg tror, det vilde være rigtigt, hvis der maatte befindes at være enkelte Mangler, der nu endda ikke kunne rækkes saa vidt, at vi da afsjælp disse, efterhaanden som vi kunne overkomme det. Hvad denne Sag imidlertid angaar, kende vi alle Regeringens Stilling, hvorefter den nu betragter Sagen som bragt til en foreløbig Afslutning, og jeg anser derfor enhver Debat om Spørgsmaalet, hvorvidt Fæstningen er fuldstændig eller ikke fuldstændig, for at være ørkesløs, og skal ikke indlade mig derpaa. Jeg er glad ved, at vi ere naaede saa langt frem i den Henseende, som vi ere. Jeg tror, i Modsætning til saa mange andre, at det er en Lykke for Landet, at vi ere naaede dertil, netop under disse Forhold, da jeg er bange for, at det ellers ikke vilde være naaet. I den Henseende vil jeg derfor udtale mig aldeles klart; jeg ønsker ikke, at der skal være nogen Tvivl. Naar vi nu komme til Spørgsmaalet om en Omdannelse af Hærloven eller Forandringer i den efter de Krav, der nu kunne stilles, vil jeg ogsaa her udtale, at jeg skønner ikke rettere, end at vor Hærorde maatte være saa nøje som muligt i Overensstemmelse med de Fordringer, der i det hele kunne stilles. Jeg har den samme Mening, som er udtalt af flere ærede Medlemmer, af Krigsministeren, af det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (C. Thomsen), og som tidligere er udtalt i Udvalgsbetænkninger og paa andre Maader af Medlemmer her i Tinget og andre, nemlig den Mening, at dersom vi lægge an paa at ville forsvare alt, saa ender det let med, at vi intet saa forsvaret, naar Øjeblikket kommer. Det er en af de Hovedbetænkninger, der ogsaa have ledet mig til at være af den Mening, at Hovedstadens Befæstning var nødvendig for Landets Forsvar. Men hermed vil jeg ogsaa gerne have angivet, at jeg ser ikke rettere, end at Forholdet nu er noget anderledes, end det for Eksempel var i 1880, da vi vedtog det Tillæg til Hærloven, der gælder endnu. Det er for saa vidt forandret, som vi den Gang ingen Befæstning havde af Hovedstaden, navnlig ikke mod Landstiden og kun yderst svag mod Søiden. Den Gang lagde man Hovedvægten paa den aktive Felthær og søgte at udvikle den og gøre den saa stærk, som man efter Omstændighederne mente at kunne. Det er dette Forhold, jeg tror nu ved Hovedstadens Befæstning er noget forandret. Jeg tror, at der nu maa lægges en større Grad af Vægt paa denne Fæstnings Forsvar, og det maa kunne forsvares samtidig dermed at lægge noget mindre Vægt paa den aktive Felthær. Vi kunne dog alligevel overensstemmende

med, hvad der saaledes er udtalt, ikke forsvare det hele Land, dersom en Fjende vil angribe os, som er stærk nok til at kunne gøre det, og vi kunne jo ikke vente at blive angrebne af andre Magter end dem, som ere os saa absolut overlegne, at de, dersom det er deres Alvor at sætte sig i Besiddelse af den ubækkede Del af Landet, let kunne udrydde en saadan Styrke, at de kunne gennemføre denne deres Plan. Vi ville ikke i nogen nærværdig Tid kunne hindre dette. Anderledes staar det med den Ø, hvorpaa Hovedstaden ligger. Nu, da Hovedstaden er befæstet, kunne vi have Udfigt til der at føre et Forsvar, selv over for en overlegen Magt. Tænte vi paa de Krige, vi have ført, medens den større Del af os have levet, der sidde her i denne Sal, er det jo en Rendsgerning, at naar vi vare i Stand til at føre disse Krige paa Halvøen, var det, fordi vi under disse Krige vare den Magt overlegne til os, som angreb os, og derfor kunde holde ham borte fra Øerne. Vi kunde indskrænke Fjenden til at føre Kampen mod os paa den Halvø, ved hvilken han var i landfast Forbindelse med os. Det er derfor en ganske rigtig Bemærkning, der i Gaar blev citeret af det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (Rjær), som udtalt i sin Tid af Oberst Tjehning, da han udtalte sig mod Dannevirkestillingen, men for en stærkere Befæstning af Als og Dybbøl; jeg huser ikke ret, om han ikke ogsaa samtidig vilde have Frederiks befæstet. Det er en ganske tilsvarende Betragtning, der gør, at vi nu have befæstet Hovedstaden og mene at burde koncentrere Forsvaret paa en anden Maade, end man gjorde den Gang. Jeg tror, det er saa naturligt, at det ikke behøver nogen nærmere Udvikling. I Forbindelse dermed vil jeg gøre den Bemærkning, som jeg tillægger mest Vægt af det, jeg ønsker at udtale ved denne Lejlighed. Det, jeg allerede har udtalt, kan ogsaa for saa vidt have sin Vægt, ikke fordi jeg siger det; men det er kun Ting, der ere udtalte mange Gange af andre og meget bedre, end jeg udtaler det; saa jeg tror, at det er flaaet saa fast, at det næppe vil kunne bestrides. Men denne Sag har en Side, som jeg ikke kan unblade ogsaa at nævne, og det er Spørgsmaalet om Befæstningen. Jeg anser det nemlig for nødvendigt, at man under den Behandling, som jeg nu glæder mig til vil finde Sted om denne Sag — vi have hørt haade det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (Rjær), det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Wojzen) og flere udtale sig bestemt for, at denne Sag gaar til fortsat Behandling — og der maa jo være en Me-